

LBRIS

We know
books

JEROME K. JEROME

**GÂNDURILE
TRÂNDAVE
ALE UNUI
PIERDE-VARĂ**

Editura MondoRo
București

pasă, căci această cărare pare să nu ducă nicăieri și nu e nicio lumină care să mă călăuzească.

Dar, în sfârșit, vine dimineața și descopăr că am crescut, devenind eu însumi.

CUPRINS

Despre a fi un pierde-vară / 9
Despre a fi îndrăgostit / 19
Despre a fi întristat / 31
Despre a fi strâmtorat / 39
Despre vanitate și vanități / 48
Despre cum să te descurci în lume / 60
Despre vreme / 70
Despre pisici și câini / 84
Despre timiditate / 101
Despre bebeluși / 113
Despre mâncare și băutură / 124
Despre camere mobilate / 137
Despre îmbrăcăminte și comportament / 151
Despre memorie / 164

DESPRE A FI UN PIERDE-VARĂ

Despre acest subiect mă mândresc că sunt cu adevărat un foarte bun cunoscător. Domnul care, pe când eram tânăr, m-a îmbăiat în izvorul înțelepciunii în schimbul a nouă lire pe semestru – nimic în plus – spunea adesea că n-a mai cunoscut niciun băiat care să poată face mai puțină treabă într-un timp mai îndelungat; și-mi amintesc că biata mea bunică a observat o dată, întâmplător, în timpul unei lecții despre folosirea cărții de rugăciuni, că era foarte improbabil să fac vreodată prea multe din cele ce mi-erău interzise, fiind însă convinsă, fără nicio urmă de îndoială, că o să las nefăcute cam toate cele pe care ar fi trebuit să le fac.

Mă tem că am crezut, într-o oarecare măsură, în profetia bătrânei dragi. Dumnezeu să mă ajute! Am făcut o mulțime de lucruri pe care nu ar fi trebuit să le fac, în ciuda trândăviei mele. Însă am confirmat pe deplin precizia judecății ei în ceea ce privește neglijarea multora dintre lucrurile pe care nu ar fi trebuit să le neglijez. Trândăvia a fost dintotdeauna punctul meu forte. Nu-mi

asum niciun merit în chestiunea aceasta – este un dar. Puțini îl au. Sunt o mulțime de oameni leneși și o mulțime de indivizi înceti, însă un trândav veritabil este ceva rar. El nu este un om care se plimbă cu pași leneși, cu mâinile vârâte în buzunare. Din contră, cea mai nemaipomenită trăsătură a lui este aceea că întotdeauna este extraordinar de ocupat.

E imposibil să te bucuri pe deplin de trândăvie dacă nu ai o grămadă de lucruri de făcut. Nu e nimic distractiv la a nu face nimic când nu ai nimic de făcut. Atunci, pierderea vremii este o simplă ocupație, și încă una foarte obositoare. Ca să fie dulce, trândăvia, asemeni săruturilor, trebuie să fie furată.

Acum mulți ani, pe când eram tânăr, m-am îmbolnăvit foarte tare – nu mi-am putut da seama niciodată ce era mai exact în neregulă cu mine, în afară de faptul că sufeream de o cruntă răceală. Însă bănuiesc că a fost ceva foarte grav, căci doctorul a spus că ar fi trebuit să mă duc la el cu o lună înainte și că, dacă această boală (orice ar fi fost ea) mai continua o săptămână, el nu va răspunde pentru consecințe. Este o chestiune extraordinară, dar n-am cunoscut niciodată un doctor care, chemat pentru un caz medical, să-și poată da seama că încă o zi de întârziere ar face leacul inutil. Ghidul medical, filosoful și prietenul nostru este ca un erou dintr-o melodramă: întotdeauna apare pe scenă exact în ultima clipă – și numai atunci. Este Providența, asta este!

Ei bine, după cum spuneam, eram foarte bolnav și mi s-a spus să plec la Buxton pentru o lună, primind

stricte interdicții ca nu cumva să fac ceva în tot timpul cât aveam să stau acolo. „Îți trebuie odihnă”, a zis doctorul, „odihnă totală”.

Părea să fie un plan minunat. „E evident că omul acesta îmi înțelege durerea”, mi-am zis eu și mi-am imaginat ce grozav aveam să petrec: un *dolce far niente* de patru săptămâni, presărat cu un pic de boală. Nu prea multă, ci doar suficientă – îndeajuns cât să-i dea savoarea suferinței și să o facă poetică. Aveam să mă trezesc târziu, să sorb ciocolată caldă și să-mi iau micul dejun în halat și papuci. Aveam să mă așez în grădină, într-un hamac, și să citesc romane sentimentale cu final melancolic, până voi lăsa și ultima carte din mâna-mi rămasă fără listă de lectură, iar atunci mă voi întinde acolo, privind visător la albastrul adânc al cerului, urmărind cum norii ca lâna plutesc întocmai ca niște corăbii cu pânze albe de-a lungul profunzimii lui și ascultând cântecul vesel al păsărilor și foșnetul scăzut al copacilor. Sau, dacă deveneam prea slăbit ca să ies, aveam să mă așez sprijinit pe perne în fața ferestrei deschise de la parter, din față, părând pierdut și interesant, așa încât toate fetele drăguțe să suspine când trec pe acolo.

Aveam să merg de două ori pe zi cu un scaun special de la băi, ca să beau din apele de la Colonnade. Ah, apele acelea! Pe atunci nu știam nimic despre ele și eram chiar entuziasmat de idee. „A bea din apele terapeutice” suna elegant și demn de regina Anna, iar eu mă gândeam că avea să-mi placă. Dar – ufl! – după primele trei sau patru săptămâni...! Descrierea pe care le-a făcut-o Sam

Weller, care spunea că „au gust de fier de călcat fierbinte”, surprinde numai vag greața îngrozitoare pe care o provoacă ele. Dacă ar exista ceva care să-l facă pe un om bolnav să-și revină repede, acel ceva ar fi să știe că trebuie să bea un pahar plin cu apă din aceea în fiecare zi, până se va face bine. Eu am băut timp de șase zile consecutive și aproape că m-au omorât; însă apoi am pus în aplicare planul de a bea imediat după aceea un pahar rece de coniac cu apă, găsind o mare ușurare în asta. De atunci, mai mulți domni doctori foarte buni mi-au spus că alcoolul a contracarat probabil cu totul efectul proprietăților feruginoase ale apelor. Eu mă bucur că am fost destul de norocos să-mi vină ideea aceasta excelentă.

Dar „băutul apelor” n-a fost decât o mică parte a torturii pe care am trăit-o în timpul acelei luni memorabile – lună care a fost, fără nicio îndoială, cea mai nefericită pe care am trăit-o vreodată. În cea mai mare parte a ei am urmat cu religiozitate recomandările doctorului și nu am făcut absolut nimic, în afară de a umbla de colo-colo prin casă și prin grădină și de a ieși câte două ceasuri pe zi cu un scaun special de la băi. Asta mai strica monotonia, până într-un punct. Plimbarea cu scaunul de la băi e mai emoționantă – mai ales dacă nu ești obișnuit cu exercițiul revigorant – decât ar putea părea în ochii observatorului obișnuit. Un sentiment de pericol, pe care un simplu om din afară nu l-ar putea înțelege, e prezent neîncetat în mintea celui așezat pe un asemenea scaun. Acesta e convins în fiecare clipă că întreaga chestiune e gata să se răstoarne – convingere care devine și mai puternică de

fiecare dată când se ivește în cale vreun șanț sau vreo bucată de drum recent pietruită. El se așteaptă ca fiecare vehicul ce trece să intre în el și niciodată nu urcă și nu coboară vreo culme fără a începe îndată să formuleze în minte ipoteze privind șansele sale, presupunând – căci pare foarte probabil – că cel cu articulațiile slăbite care îi controlează soarta i-ar putea da drumul.

Dar până și această diversiune și-a încetat însuflețirea după o vreme și plictisul a devenit complet insuportabil. Sub presiunea lui, am simțit că îmi pierd mințile. N-am o minte puternică și m-am gândit că nu era înțelept să o împing prea departe. Așa că, undeva în jurul celei de-a douăzecea dimineți, m-am trezit devreme, am luat un mic dejun bun și am plecat direct la Hayfield, la poalele Kinder Scout-ului – un orașel plăcut și plin de forfotă, la care se ajungea traversând o vale minunată și în care se găseau două femei drăguțe și amabile. Cel puțin erau drăguțe și amabile pe atunci; una dintre ele a trecut pe lângă mine pe pod și cred că mi-a zâmbit; cealaltă stătea în pragul unei uși deschise, depunând o mulțime de sărutări – răsplată ce n-avea s-o primească înapoi – pe chipul roșcovan al unui bebeluș. Dar asta a fost acum mulți ani și îndrăznesc să spun că de atunci s-au făcut mai robuste și mai aspre. Revenind, am văzut un bătrân care sfărâma pietre și asta a trezit în mine o dorință atât de puternică de a-mi folosi brațele, încât m-am oferit să-i dau ceva de băut ca să mă lase să-i iau locul. Era un bătrân bun și mi-a făcut pe plac. M-am îndreptat spre pietrele acelea cu energia pe care o acumulasem timp de trei

săptămâni și am făcut mai multă treabă într-o jumătate de oră decât făcuse el toată ziua. Dar nu era gelos din pricina asta.

După această „plonjare”, m-am adâncit și mai mult în astfel de extravagante, ieșind la câte o plimbare lungă în fiecare dimineață și ascultând formația din pavilion în fiecare seară. Însă, cu toate acestea, zilele se scurgeau tot încet și m-am bucurat din toată inima când a sosit și ultima dintre ele, iar eu am fost scos din Buxtonul artritic și tuberculos, fiind dus la Londra, cu viața și munca ei aspră. Priveam din trăsură cum traversam în grabă Hendonul seara. Lumina sângerie de deasupra orașului măreț părea să-mi încălzească inima, iar când, mai târziu, transportul meu a pornit huruind din stația St. Pancras, vechiul răget cunoscut care începea să răsunе tot mai tare în jurul meu mi-a părut cea mai dulce muzică pe care o auzeam după mult timp.

Cu siguranță nu mi-a plăcut trândăvia din luna aceea. Îmi place trândăvia atunci când n-ar trebui să trândăvesc, și nu când este singurul lucru pe care ar trebui să-l fac. Așa este firea mea îndărătnică. Atunci când vreau cel mai mult să stau în fața focului, calculându-mi datoriile, biroul mi-este mai plin ca oricând cu grămezi de scrisori la care trebuie să răspund până la următorul drum al poștaşului. Când vreau să întârzii mai mult asupra cinei mele, tocmai atunci mi se așterne înainte o seară întreagă de muncă grea. Și dacă, din cauza cine știe cărei urgențe, ar trebui să mă trezesc foarte devreme

dimineața, tocmai atunci, mai mult ca oricând, mi-ar plăcea să mai stau încă o jumătate de oră în pat.

Ah, ce minunat este să te întorci pe cealaltă parte și să te culci la loc: „doar încă cinci minute”. Există vreo ființă omenească – mă întreb –, în afară de eroul dintr-una din „poveștile pentru băieți” de la școala duminicală, care să se trezească vreodată de bunăvoie? Există unii oameni pentru care trezirea la ora convenită este ceva cu adevărat imposibil. Dacă se întâmplă ca ora opt să fie cea la care ar trebui să se ridice din pat, atunci mai stau întinși până la și jumătate. Dacă împrejurările se schirabă și ora opt și jumătate devine suficient de devreme pentru ca ei să se trezească, atunci se face ora nouă până ce pot să se dea jos din pat. Sunt asemenea politicianului despre care se spunea că întotdeauna întârzia fix o jumătate de oră. Încearcă tot felul de șiretlicuri. Își cumpără ceasuri cu alarmă (născociri artistice care se declanșează în momentul nepotrivit, alarmând persoanele greșite). Îi spun lui Sarah Jane să bată la ușă și să-i strige, iar Sarah Jane bate la ușă și îi strigă, însă ei îi răspund mormăind „Bine...” și apoi se întorc liniștiți la somn. Am cunoscut un om care chiar se ridica și făcea o baie rece și nici măcar asta nu-i era de vreun folos, căci după aceea sărea din nou în pat, ca să se încălzească.

Cred că eu unul m-aș putea ține foarte bine departe de pat odată ce m-aș da jos din el. Îndepărtarea capului de pernă este cea care mi se pare foarte grea și nici măcar hotărârea din noaptea de dinainte, oricât de fermă, n-o poate ușura. Îmi zic în sinea mea, după ce am pierdut

întreaga seară: „Ei bine, n-am să mai lucrez nimic în noaptea asta; o să mă trezesc devreme mâine dimineată”, și sunt absolut hotărât să fac întocmai – atunci. Totuși, dimineța, ideea nu mă mai entuziasmează la fel de mult și încep să mă gândesc că ar fi fost mult mai bine dacă aș fi stat treaz mai mult în noaptea de dinainte. Și apoi urmează și bătaia de cap cu îmbrăcatul și, cu cât te gândești mai mult la asta, cu atât îți dorești mai mult să o amâni.

E tare ciudat patul ăsta, această imitație de mormânt, în care ne întindem membrele oboseite și ne cufundăm atât de liniștiți în tăcere și odihnă. „O, patule, patule, adorabile pat, rai pe pământ pentru cei osteniți” – după cum cânta bietul Hood, tu ești un fel de bătrână soră medicală pentru noi, cei agitați, băieți și fete deopotrivă. Isteți și prostuți, obraznici sau cumiți, tu ne primești pe toți în poala ta maternă și ne domolești plânsul capricios. Omul puternic care este îngrijorat, bolnavul îndurerat, mica domniță ce suspină după iubitul ei necredincios – ca niște copii ne așezăm capetele triste pe pieptul tău alb, iar tu ne mângâi cu blândețe, alinându-ne încetul cu încetul.

Necazurile noastre sunt cu adevărat dureroase atunci când tu te îndepărtezi și nu vrei să ne alini. Cât de greu par să vină zorii atunci când nu putem dormi! Ah, ce nopți îngrozitoare acelea în care ne tot răsucim, cuprinși de febră și de durere, zăcând ca niște vii printre cei morți, cu ochii holbați la orele întunecate care se scurg atât de încet între noi și lumină. Și, vai!, ce nopți și mai îngrozitoare cât stăm alături de altcineva, îndurerati, în

timp ce flăcări mici ne sperie din când în când cu vreun tăciune care cade, iar ticăitul ceasului ne pare un ciocan care lovește în viața pe care o privim.

Dar destul despre paturi și dormitoare. Am stat prea mult alături de ele, chiar și pentru un trândav. Haide să ieșim afară la o țigară. Și asta e tot o pierdere de vreme și nu pare atât de rău. Tutunul este o binecuvântare pentru noi, trândavii. E greu de închipuit ce găseau funcționarii publici de dinainte de Sir Walter pentru a-și ocupa mintea. Eu pun firea certăreată a oamenilor din Evul Mediu numai pe seama lipsei acestor ierburi liniștitoare. N-aveau nicio treabă de făcut și nu puteau fuma, iar urmarea a fost aceea că se certau și se încăierau necontentit. Dacă, printr-o întâmplare nemaipomenită, nu era niciun război, atunci dezgropau o veche și încrâncenată ceartă de familie cu vecinul de alături, iar dacă, în ciuda acestui fapt, le mai rămâneau câteva clipe libere, și le ocupau cu discuții despre a cui iubită era mai frumoasă, argumentele invocate de fiecare parte fiind topoarele de luptă, bătele și altele. Pe atunci, chestiunile care țineau de gust se decideau curând în felul acesta. Când un tânăr din secolul al XII-lea se îndrăgostea, nu făcea trei pași înapoi, uitându-se în ochii ei și spunându-i că era prea frumoasă ca să fie adevărată. Îi zicea că pleacă să verifice situația. Și dacă, plecând, întâlnea pe drum vreun om și-i spărgea capul – vreau să spun, capul celui alt om – atunci asta dovedea că fata lui – a primului individ – era o fată frumoasă. Dar dacă celălalt om îi spărgea lui capul – nu pe al său, înțelegeți, ci pe al